

در گزیده خوانی این هفته «فرهیختگان» از نشریات دانشجویی کشور می‌خوانید

تحولات افغانستان باعینک نشریات دانشجویی

تا پیش از پایان شهریور اعلام خواهد شد. دعوت می‌کنیم تا با گزیده خوانی این هفته «فرهیختگان» از نشریات دانشجویی نیز همراه شده و آن را در ادامه بخوانید و نظرات خود را درباره آن به اشتراک بگذارید. دانشجویان دانشگاه‌های آزاد اسلامی سراسر کشور می‌توانند نشریات منتشرشده خود را جهت استفاده در بخش گزیده‌خوانی هفتگی نشریات روزنامه «فرهیختگان»، به ادمین کانال نیمکت خبر (@nimkat_khabar) ارسال کنند.

غالب حاکم بر نشریات دانشجویی در این مدت اخیر را همین تحولات دانست؛ کما اینکه موضوعات سیاسی دیگر ازجمله دولت سیزدهم و نیز مسائل فرهنگی و اجتماعی موجود در جامعه همچنان نقش خود را در نشریات دانشجویی ایفا می‌کنند و به‌نظر نگارنده، رنگ نابخاشناکد و می‌توان ادعا کرد که جدی‌تر هم بوده‌اند. ضمناً این هفته داوری بخش دوم و نهایی جشنواره نشریات دانشجویی دانشگاه آزاد یعی قلم هم به پایان رسیده و به‌نظر می‌رسد به‌صورت رسمی

نشریات دانشجویی سراسر کشور نیز پس از تحولات کشور افغانستان و پرداختن به آن توسط عقاید و افکار مختلف از جنبه‌های گوناگون سعی کردند از قافله عقب‌نمانند و آنها نیز از جهات مختلف، موضوعات موجود را مورد بررسی و تحلیل قرار دهند. از این جهت، می‌توان فضای

محمد عسگری

روزنامه‌نگار

هنگته‌کار بردی

برای سوتیتزنوپیسی

سوتیتز بخش‌هایی مهم از متن (اعم از یادداشت، مصاحبه، خبر و...) است که به‌صورت متمایز، درکنار یا میان صفحه تکرار می‌شود. سوتیتز خلاصه‌متن نیست؛ تکرار بخشی از متن است که معمولاً جملاتی قابل توجه از آن متن هستند. طراحی سوتیتزها از سایر قسمت‌های مطلب، متفاوت است. مثلاً سوتیتزها معمولاً قلم (فونت) متفاوتی دارند. اندازه قلم سوتیتز، نوع قالب‌بندی (فرمت) آن، برخورداری از کادر و پس‌زمینه متفاوت، از دیگر تفاوت‌های سوتیتزها با متن اصلی است. همچنین محل قرار گرفتن سوتیتزها می‌تواند از زمینه‌های اصلی تفاوت باشد.

۱- مطالب نیازمند به سوتیتز را بشناسید

مطلب‌های طولانی به سوتیتز نیاز دارند. پس، اگر یادداشتی، تنها یک ستون بود، نیاز به سوتیتز ندارد. اما مطلب یک‌صفحه‌ای نیاز به حداقل یک سوتیتز دارد. هرچه مطلب، طولانی‌تر شود، سوتیتزهای بیشتری نیاز است. تعداد و طول سوتیتزها ممکن است با توجه به طراحی گرافیکی دچار تغییراتی شود.

۲- با توجه به هدف و کارکرد سوتیتز آن را طراحی کنید هدف از سوتیتز، ایجاد تنوع در طراحی گرافیکی، پرهیز از یکنواختی و مهم‌تر از بقیه، جلب توجه‌خواننده‌است. تفاوت در طراحی، عامل اولیه جلب‌نظر مخاطب در سوتیتز است. این قسمت به گرافیکست مرتبط است. یعنی گرافیکست باید بتواند سوتیتز را به‌خوبی طراحی کند تا مخاطب بتواند تشخیص بدهد که یک، این بخش، همان سوتیتز است (هرچند اصطلاح تخصصی سوتیتز و قواعد و مهارت‌های آن را نداند). و، این سوتیتز متعلق به کدام مطلب است؟

۳- انتخاب محتوا در کنار طراحی مهم است

پس در مرحله اول، به کمک یک طراحی خوب، توجه مخاطب به سوتیتز جلب می‌شود. در مرحله دوم، حال که توجه مخاطب جلب شده است، می‌خواهید چه محتوایی به او ارائه دهید؟ در اینجا نظر نویسنده یادداشت، دبیر سرویس و سردبیر حائزاهمیت است؛ چرا که موفقیت یک سوتیتز خوب، پس از طراحی، به محتوای آن برمی‌گردد. محتوای یک سوتیتز را چگونه باید تنظیم کرد؟ به‌عبارتی کدام قسمت از متن را باید برای سوتیتز انتخاب کرد؟ چرا؟ برای پاسخ به این سوال باید دانست جلب توجه خواننده از دو جهت مهم است؛ یک، انتقال ایده اصلی، دو، ترغیب به خواندن متن. بنابراین سوتیتزها به‌دوسته تقسیم می‌شوند: الف- سوتیتزهایی که حاوی ایده اصلی یادداشت (ایده‌ای که این یادداشت را از دیگر یادداشت‌ها متمایز می‌کند) هستند. مخاطب در اینجا می‌تواند تصمیم بگیرد که متن را بخواند یا نخواند. مزیت این گونه سوتیتز این است که اگر نخواست متن را بخواند، ایده اصلی متن به او منتقل شده است؛ ب- سوتیتزهایی که حاوی یک ایده جذاب، جنجال‌برانگیز، متفاوت و... هستند و تنها برای جلب‌نظر مخاطب برای ترغیب به خواندن متن به کار می‌روند. بنابراین سوتیتز، متناسب با هدف نویسنده یا دبیران می‌تواند از قسمت مقدمه، متن اصلی و حتی نتیجه‌گیری انتخاب شده باشد.

۴- به جزئیات و کلیات توجه کنید

سوتیتز می‌تواند یک جمله یا بیشتر (یک پاراگراف) باشد. از جهت نقطه گذاری در پایان جملات، سوتیتزها مثل تیتزها هستند. یعنی در پایان سوتیتزها از قرار دادن علامت نقطه پایان جمله‌های خبری اجتناب کنید؛ سه نقطه، علامت سوال یا تعجب اشکال ندارد. سوتیتزها می‌توانند مورب (ایتالیک)، ضخیم (بولد) و حتی زیرخطدار (آندرلاین) باشند. اندازه قلم سوتیتزها نمی‌تواند از اندازه تیتز یک بزرگ‌تر باشد. اما ممکن است از تیتز دو یا سایر قسمت‌ها بزرگ‌تر باشد.

۵- این نکات را هم به خاطر بسپارید

۱- تقلید کردن بد است و داشتن خلاقیت، خوب. ۲- هدف الگوگیری از نشریات حرفه‌ای، تلاش برای خواندنی‌تر و بهتر شدن است. ۳- اقتضائات کار دانشجویی را همیشه در نظر داشته باشیم. ۴- طراحی گرافیکی، نوشتن مطلب و اصلاً همه چیز باید در جهت ایده‌ای باشد که قرار است منتقل شود.

یادداشت

محمدصادق اکبری

عضو سابق کمیته ناظر بر نشریات دانشگاه فردوسی مشهد

به نشریه علاقه که نداشتم هیچ، نسبت به آن کار هم داشتم. هیچ‌گاه حتی تصور هم نمی‌کردم وارد این عرصه شوم. با خود می‌گفتم آخه کی الان دیگه نشریه می‌خونه؟! اما بالاخره پس از صحبت‌های فراوان با رفیق تشکیلاتی‌ام که تجربه‌ای در این زمینه داشت، قانع شدم که وارد این عرصه شوم.

در ابتدای راه با چند مساله مواجه شدم؛ اسم نشریه چه باشد؟ مخاطب نشریه‌ام کیست؟ موضوع و محور اصلی نشریه چه باشد؟ بودجه را از کجا تأمین کنم؟ چطور مدیریت کنم که کار تشکیلاتی و تیمی باشد نه فردمحور؟ و از این دست سوالات.

درمورد مساله اول دنبال اسمی بودم که کلیشه‌ای نباشد و به‌وفور در میان اسامی نشریات دانشگاه‌ها تکرار نشود و به زبان خودمان، خزن نباشد؛ بالاخره نام «میدان علوم» را انتخاب کردم.

درباره موضوع اصلی و محوری نشریه خیلی فکر کردم. با توجه به مسئولیت سیاسی‌ام در آن زمان، اول به‌سمت این موضوع ذهن معطوف شد اما بعد از مدتی تأمل، دیدم خلأ در جای دیگری است. دانشگاه فردوسی، نشریه سیاسی کم‌ندارد. فکر هم به‌سمت نشریاتی رفت که همه موضوعات را پوشش می‌دهند، اما باز هم دیدم جای نشریات کشکول در دانشگاه‌مان خیلی نیست. بالاخره پس از کش و قوس‌های فراوان ایده نشریه صنفی که

دانشگاه

ارزیابی فعالان دانشجویی دانشگاه علامه درخصوص افغانستان

افغانستانی است، حضور ایران درمقابل طالبان کاملاً ناماشروع شمرده می‌شود و نیز سناریوی جدید غرب برای سست شدن بنیان‌های اسلامی و افزایش قدرت غرب در منطقه جهت مخدوش کردن رابطه شیعه و سنی برشمرده می‌شود. درباره موضع ایران دربرابر طالبان هم چنین می‌خوانیم: «استراتژی ایران دربرابر تحولات افغانستان باعث شد برخی گمان کنند ایران هم پیمان طالبان است؛ درصورتی که ایمن نحوه مواجهه ابداع‌معنای اتحاد

شماره ۴۰ نشریه «سحر» انجمن اسلامی دانشجویان مستقل دانشگاه علامه طباطبائی، پس از وقفه یا استراحتی نسبتاً طولانی از آخرین شماره منتشرشده خود، باطاهری‌اشنا، اتفاقات افغانستان را محور چاپ جدید خود قرار داد؛ «دو هفته‌نامه‌ای که زمینه‌ای سیاسی، فرهنگی و اجتماعی دارد و البته در این شماره هم موضوعات فرهنگی و اجتماعی را در دل مطالب خود دارد.

این نشریه مصاحبه‌ای با سعدالله زارعی،

استاد دانشگاه علامه طباطبائی و کارشناس روابط بین الملل داشته که تیتز «آمریکا، طرف شکست خورده جنگ افغانستان است» به آن اختصاص پیدا کرده است. در یادداشت دیگری با عنوان «شروعی بر پایان آرایش»، سرانجام حضور آمریکا در افغانستان، که دروقع همان شروعی بر پایان آرایش بوده، مورد بررسی قرار گرفته است. نگارنده یادداشت به آمار ۲۰۰ هزار کشته، ۶ میلیون آواره و دو تریلیون دلار خسارت حضور آمریکا در افغانستان اشاره می‌کند که تبعات آن تا مدت‌ها دامن گیر جامعه جهانی خواهد بود و می‌گوید حضور آمریکا در افغانستان صرفاً نظامی نبوده، بلکه دخالت در حوزه سیاست و اقتصاد، مانند تغییر نتیجه انتخابات با کنترل منابع درآمدی هم بوده و عقب‌ماندگی زیادی را به افغانستان تحمیل کرده است. در انتها نیز تجربه حضور آمریکا و هم پیمانانش در افغانستان و شکست تاریخی آنها دارای این پیام برای جامعه جهانی شمرده می‌شود که تنها دولتی برگرفته از نظرات مختلف و با اتحاد آحاد ملت می‌تواند پاسخگوی نیاز کشورهای مختلف باشد؛ همان‌طور که تشکیل دولت وفاق ملی در افغانستان و فلسطین به‌جای حضور آمریکا و هم پیمانانش، راه‌حل مساله خواهد بود.

در یادداشتی دیگر با عنوان «ایران خواستار صلح، به چگونگی رویکرد ایران درقبال تحولات افغانستان پرداخته شده است. در این یادداشت، یکی از دلایل غیبت ایران در افغانستان این دانسته شده که هیچ‌گاه این کشور از ایران طلب کمک نکرده و در این صورت چون طالبان نیز متشکل از گروه‌های

قبرستان ابرقدرت‌ها

است؛ یعنی کشورهای منطقه به یک رشد و بلوغ سیاسی برسند که بتوانند در پرتو گفت‌وگوهای سازنده و با هدف رسیدن به امنیت و صلح پایدار به همکاری‌های دسته‌جمعی دست پیدا کنند. حالت چهارم این است که اگر حالت اول، دوم و سوم محقق نشد، قدرت بزرگ دیگری خارج از منطقه جایگزین کشوری شود که خارج شده است. وضعیت پنجم که وقوع آن از بقیه گزینه‌ها ضعیف‌تر است، استقرار نیروهای سازمان ملل است و آنچه

اینجا مورد بحث است این است که آمریکا از منطقه خارج خواهد شد یا تنها نیروی نظامی ایالات متحده از افغانستان خارج می‌شود؟ در هر حال این رفتار قدرت‌های فرامنطقه‌ای موجب بروز بحران و تهدید خواهد بود. این خلأ قدرت می‌تواند هم فرصت و هم تهدید برای کشورهای منطقه باشد و این به نسبت هوشیاری و دقت کشورها بستگی دارد که چه تصمیمی برای مردم خود خواهند گرفت. برخی از این تهدیدها را می‌توان به این صورت نام برد: خطر ناامنی مرزها و قاچاق، بحران مهاجران و مسائل بهداشتی و خدماتی ناشی از آن، خطر ناشی از بازار سلاح و مواد مخدر و چند مورد دیگر. با این حال فرصت برقراری صلح پایدار و امکان اجرای سیاست‌های نوین در راستای تعامل و اتحاد میان مردم و کشورهای منطقه می‌تواند امکان ایجاد صلح و ثبات را فراهم کند.»

در ادامه بخشی از آن را پیش‌رو می‌گذاریم: «وقتی جای خالی قدرت در هر نقطه‌ای از جهان احساس می‌شود و قدرتی خارج می‌شود، می‌توان پنج وضعیت را برای آن نقطه متصور شد؛ یکی بروز ناامنی و بی‌ثباتی و هرج و مرج است. وضعیت دوم، به‌وجود آمدن یک قدرت جدید به‌عنوان کشوری که از فرصت استفاده کرده و این کفایت و قدرت را داشته باشد تا اعمال قدرت خود را تثبیت کند. سومین حالتی که ممکن است به‌وجود آید، رشد و بلوغ سیاسی

گاه‌نامه فرهنگی، اجتماعی، سیاسی «حیات» بسیج دانشجویی دانشگاه تربیت دبیر شهیدرجایی با تیتز «طوفان در مشرق! نگاهی به تحولات اخیر افغانستان» و طرح چند مخصوص به این فضا از شماره ۱۱۶ خود رونمایی کرده است و البته تنها دو مطلب و درمجموع سه صفحه در این رابطه دارد. مطالب دیگر این نشریه عبارتند از: «اسطوره و حماسه» که به چرایی نیاز ملت‌ها به الگویی حماسی پرداخته است؛ «عبار عدل» که به چگونگی نقد صحیح و منصفانه پرداخته؛ و نیز «عرفان پنهان» که گذری مختصر بر زوایای پنهان انقلاب اسلامی و متفکران آن داشته است. یکی از مطالب مربوط به تحولات اخیر کشور افغانستان، «طالب‌ها در کلاس تاریخ!» است که مروری بر تاریخچه گروه طالبان دارد و مطلب دیگر، «قبرستان ابرقدرت‌ها» که نگاهی کوتاه به سرانجام جولان بیگانگان در افغانستان می‌اندازد و

مروری بر یک نشریه دانشجویی از ابتدا تا کسب جوایز!

اما مهم‌ترین و سخت‌ترین مساله به‌نظر خودم تیم‌سازی بود. من که مدیریت می‌خواندم خوراک همین کار بود. اصلاً دلیل اصلی که قانع شدم وارد عرصه نشریات شوم همین بود؛ تجربه مدیریت و تیم‌سازی در عمل.

برای تیم تحریری نشریه بیشتر به‌دنبال افراد تازه‌کار و پرنرژی بودم، نه افراد پر سابقه و مشغله. به‌طور موازی و جداگانه تیمی از خواهران و برادران به‌مرور تشکیل شد. خیلی اعتقاد به‌ساختارهای پیچیده برای نشریه نداشتم. صاحب‌امتیاز، مدیرمسئول و سردبیر خودم بودم و یک نفر از افراد فعال در میان خواهران را به‌عنوان سردبیر خواهران انتخاب کردم. به‌دنبال چیدن ساختار و چارت سنگین نبودم، چون می‌دانستم باعث کند شدن روند کار می‌شود.

دوره مدیریت نشریات و رسانه‌های مکتوب و کارگاه طراحی نشریه را در تابستان گذراندم و کار طراحی و ویراستاری نشریه را نیز خودم انجام می‌دادم.

دوست نداشتم همه کارهای نشریه گردن یک نفر باشد؛ برای همین سعی کردم بیشتر از مطالب و نوشته‌های اعضا در نشریه استفاده کنم و خودم کمتر بنویسم تا اغضا احساس مسئولیت بیشتری نداشته باشند. در طول مدت مسئولیت من، ۱۱ شماره نشریه منتشر شد و خودم تنها دو مطلب نوشتم

که البته آن دو مطلب سه جایزه گرفت!

یکی از دغدغه‌های اصلی من ادامه راه نشریه بود. بالاخره دوره دانشجویی هر فرد محدود است و باید مسئولیت را به دیگران واگذار کند. مدت‌ها به گزینه‌های متعدد برای برعهده گرفتن مسئولیت نشریه پس از خودم فکر می‌کردم که خط فکری نشریه را ادامه دهند و آن را به‌رسانه‌ای قدرتمندتر تبدیل کنند. معیارها و شاخص‌های زیادی داشتم و آن را با افرادی که مدنظرم بودند، تطبیق می‌دادم. شاید پس از چندماه بررسی ذهنی، به گزینه مطلوب‌تر رسیدم و خوشبختانه او نیز این مسئولیت را پذیرفت و نشریه میدان علوم باهمان خط اولیه و البته با ابتکارات و ایده‌های نو راهش را بهتر از قبل ادامه داد.

آدم آرمان‌گرایی هستم و از همان ابتدا به این فکر بودم که حالا که وارد این عرصه می‌شوم باید بهترین نشریه دانشگاه‌مان را بسازم و همیشه تصویر ذهنی آن جایگاه را همراه خودم داشتم، البته آرمان‌گرایی در ابتدای راه ممکن بود باعث عدم ورود به این عرصه شود ولی با کنترل و تعدیل آن، در ادامه خیلی کمک کرد تا برای هدفم تلاش بیشتری داشته باشم. خدا را شکر می‌گویم که در جشنواره نشریات دانشگاه‌های مان جوایز متعددی گرفتیم و پس از چندسال تلاش و کوشش و در دوره مدیرمسئول بعدی نشریه، عنوان برترین نشریه صنفی دانشگاه‌ها کسب کردیم.

امید دارم این راه توسط مسئولان جدید نشریه ادامه یابد و بتواند گرهی از گره‌های دانشجویان با و مشکلات‌شان برطرف کند.